

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

**دستورالعمل اجرایی تعیین حدود ارائه خدمات
بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری**

بهار ۱۴۰۲

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

«دستورالعمل اجرایی تعیین حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری»

در اجرای تکالیف مقرر در تبصره (۱) ماده (۱۱۲) و مواد (۶۷) و (۷۰) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیأت محترم وزیران و با هدف تبیین حدود و نحوه ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور (صغار، مجانین و اشخاص غیررشید) در مؤسسات اعتباری، «دستورالعمل اجرایی تعیین حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تدوین می‌گردد:

فصل اول - تعاریف و کلیات و گستره شمول

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این دستورالعمل در معانی مشروح زیر به کار می‌رود:

۱- آیین نامه: آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیأت وزیران ابلاغی به موجب بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۹۸/۰۸/۰۴ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۴ بانک مرکزی؛

۲- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۳- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد. در این دستورالعمل شعبه بانک خارجی در ایران نیز در شمول مؤسسه اعتباری محسوب می‌شود؛

۴- اشخاص صغیر: کلیه اشخاصی که به حد بلوغ شرعی (اناث، ۹ سال تمام و ذکور ۱۵ سال تمام) نرسیده باشند؛

۵- اشخاص محجور: اشخاص محجور اشخاصی هستند که به موجب قانون از تصرف در اموال و حقوق مالی خود ممنوع می‌باشند. در این دستورالعمل، اشخاص محجور مشتمل بر موارد ذیل است:

- اشخاص کمتر از (۱۸) سال تمام: شامل اشخاص صغیر و اشخاص بالغ غیررشید که رشد آن‌ها از سوی دادگاه صالحه تشخیص داده نشده است؛
- اشخاص غیررشید و مجنون: شامل اشخاص غیررشید بالاتر از (۱۸) سال تمام و اشخاص مجنون که شناسه یکتای هویتی آن‌ها به علت قرار داشتن در شرایط حجر، تعلیق شده است؛

- ۶- **نماینده قانونی:** هر شخصی که به موجب قانون، ولایت یا قیمومت شخص محجور را به عهده دارد و یا به حکم دادگاه صالحه به عنوان قیم محجور منصوب شده است؛
- ۷- **رفع حجر:** وقوع هریک از شرایط زیر موجب رفع حجر است:
- ۷-۱- عبور از حد سنی (۱۸) سال تمام؛
- ۷-۲- دریافت و ارائه حکم رشد از دادگاه صالحه از سوی اشخاص بالغ کمتر از (۱۸) سال تمام؛
- ۷-۳- رفع تعلیق از شناسه یکتای هویتی اشخاص غیررشدید بالاتر از (۱۸) سال تمام و اشخاص مجنون.
- ۸- **حساب سپرده:** حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز و حساب سپرده سرمایه گذاری مدت دار اعم از سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی، سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه و سپرده سرمایه گذاری بلندمدت؛
- ۹- **حساب مازاد:** حساب یا حساب هایی که بیش از تعداد مجاز حساب سپرده در این دستورالعمل و یا سایر ضوابط ابلاغی توسط بانک مرکزی، در هر مؤسسه اعتباری افتتاح شده باشد؛
- ۱۰- **ابزار پرداخت:** انواع کارت های فیزیکی یا مجازی و یا هر روش و ابزاری که مؤسسه اعتباری در اختیار دارنده آن قرار می دهد و برای وی امکان دریافت، پرداخت و یا انتقال وجه را به شخص دیگر فراهم می سازد؛
- ۱۱- **ابزار پذیرش:** دستگاهی فیزیکی یا سامانه ای الکترونیکی که می توان با استفاده از ابزار پرداخت نسبت به انجام عملیات دریافت، پرداخت و یا انتقال وجه اقدام کرد؛
- ۱۲- **نقل و انتقالات الکترونیکی:** هرگونه عملیات بانکی که از طریق ابزارهای الکترونیکی انجام شود و به ازای آن مبلغی از حساب سپرده مشتری نزد مؤسسه اعتباری به حساب ذینفع در آن مؤسسه اعتباری یا مؤسسه اعتباری دیگر منتقل گردد؛
- ۱۳- **برداشت:** هر نوع تراکنشی که به ازای آن، موجودی حساب سپرده شخص محجور نزد مؤسسه اعتباری بدهکار می شود، از جمله برداشت وجوه نقد، انتقال وجوه (واریز به)، خرید و پرداخت قبوض؛
- ۱۴- **درگاه پرداخت:** مجموعه ای از سخت افزار و نرم افزار که امکان انتقال اطلاعات بین یک ابزار پذیرش با مؤسسه اعتباری را فراهم آورد؛
- ۱۵- **درگاه پرداخت غیر حضوری:** به درگاه پرداختی گفته می شود که اخذ خدمات بانکی بدون مراجعه حضوری مشتری به متصدی مؤسسه اعتباری انجام می شود؛

۱۶- شرکت خدمات پرداخت: شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت که مجوز فعالیت خود را از بانک مرکزی دریافت کرده است؛

۱۷- شناسه یکتای هویتی: شناسه‌ای منحصر به فرد که برای هر یک از اشخاص حقیقی و حقوقی، اعم از ایرانی و خارجی تعیین و اختصاص داده می‌شود. شماره ملی اشخاص حقیقی ایرانی، شناسه ملی اشخاص حقوقی ایرانی و شماره اختصاصی اشخاص خارجی، شناسه یکتای هویتی محسوب می‌شوند.

ماده ۲- گستره شمول این دستورالعمل منحصر به تعیین حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری و الزامات اختصاصی مرتبط با آن‌هاست. ضوابط مربوط به چگونگی شناسایی اشخاص محجور و نماینده قانونی آن‌ها، رویه‌های مربوط به ارائه خدمات بانکی به این اشخاص و موارد مشابه، تابع مقررات خاص خود می‌باشد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری که قصد ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور را دارد مکلف است سیاست‌ها، رویه‌ها و فرایندهای مشخص و شفاف را تهیه و پس از تصویب در هیأت مدیره، برای اجرا به واحدهای ذی‌ربط ابلاغ نماید. این سیاست‌ها، رویه‌ها و فرایندها علاوه بر لحاظ قوانین و مقررات مربوط، از جمله مفاد این دستورالعمل، باید متضمن ایجاد اطمینان کافی نسبت به عدم استفاده و بهره‌برداری از خدمات بانکی ارائه شده به اشخاص محجور توسط سایر اشخاص، از جمله نماینده قانونی اشخاص محجور، باشند.

ماده ۴- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مسئول نظارت بر مدیریت ریسک‌های مرتبط به ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور می‌باشد. هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مکلف است از استقرار مدیریت ریسک اثربخش و تعیین مسئولیت‌های ارکان ذی‌ربط مؤسسه اعتباری حین ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور اطمینان حاصل نماید.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری که ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور را در چارچوب اهداف و مدل کسب و کار خود تعیین نموده باشد مجاز است پس از تصویب هیأت مدیره و اخذ مجوز قبلی از بانک مرکزی، با اطلاع‌رسانی مقتضی از افتتاح حساب سپرده برای اشخاص محجور و نیز ارائه خدمات مبتنی بر حساب به آن‌ها امتناع نماید.

فصل دوم - حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری

ماده ۶- افتتاح حساب سپرده به نام شخص محجور در صورت دریافت درخواست افتتاح حساب سپرده از سوی نماینده قانونی شخص محجور، مجاز می‌باشد. حق برداشت از هر یک از این حساب‌ها تا رفع حجر، فقط با نماینده قانونی شخص محجور است.

تبصره ۱- مادر می‌تواند به نام فرزند صغیر خود، حساب سپرده افتتاح نماید. حق برداشت از این حساب سپرده تا زمان رسیدن صغیر به سن (۱۸) سال تمام فقط با مادر است.

تبصره ۲- اشخاص بالاتر از (۱۲) سال تمام شمسی می‌توانند به نام خود در مؤسسه اعتباری حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز افتتاح نمایند. حق برداشت از این حساب سپرده، منحصراً با دارنده آن می‌باشد. دارندگان این حساب‌ها می‌توانند پس از رسیدن به سن (۱۵) سال تمام شمسی از حساب سپرده خود برداشت نمایند.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری مجاز به افتتاح و نگهداری بیش از یک حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز و یک حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت عادی به نام هر شخص محجور نمی‌باشد.

تبصره ۱- افتتاح حساب سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت و نیز حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه به نام اشخاص محجور مشمول محدودیت‌های مقرر در این ماده نمی‌شود.

تبصره ۲- افتتاح حساب سپرده به صورت مشترک با اشخاص محجور، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۸- افتتاح حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری اعم از با دسته چک یا بدون دسته چک، به صورت انفرادی یا مشترک برای اشخاص محجور ممنوع می‌باشد.

ماده ۹- افتتاح حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی به نام هر شخص محجور، مجموعاً در بیش از دو مؤسسه اعتباری مجاز نمی‌باشد. در صورت وجود حساب‌های سپرده مذکور در این ماده به نام شخص محجور در دو مؤسسه اعتباری، افتتاح حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز جدید یا حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی جدید در مؤسسه اعتباری دیگر، پس از بستن حساب‌های سپرده قبلی حداقل در یک مؤسسه اعتباری امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۰- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز جدید یا حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی جدید برای اشخاص محجور، در خصوص وجود حساب های سپرده مشابه در سایر مؤسسات اعتباری، از سامانه سیاح در بانک مرکزی استعلام نماید.

ماده ۱۱- مؤسسه اعتباری موظف است پیش از افتتاح حساب سپرده به نام شخص محجور، اطلاعات زیر را در قالب فرم های مربوط از متقاضی افتتاح حساب سپرده، اخذ و در رخ نمای (پروفایل) شخص محجور نگهداری نماید:

۱۱-۱- هدف از افتتاح حساب؛ شامل یک یا چند مورد از موارد زیر:

- پرداخت مخارج شخص محجور؛
- پس انداز یا سرمایه گذاری به نفع شخص محجور؛
- انجام عملیات بانکی متعلق به شخص محجور که به دلیل بروز شرایط خاص مانند تحقق وراثت شخص محجور، غیرقابل اجتناب باشد.

۱۱-۲- تعداد حساب سپرده شخص محجور در سایر مؤسسات اعتباری؛

۱۱-۳- پیش بینی مجموع مبالغ واریزی و برداشتی به /از حساب سپرده شخص محجور نزد مؤسسه اعتباری در مقاطع زمانی ماهانه، سه ماهه و سالانه؛

۱۱-۴- پیش بینی نحوه واریز وجوه به حساب سپرده شخص محجور نزد مؤسسه اعتباری؛ شامل یک یا چند مورد از موارد زیر:

- واریز نقدی؛
- واریز از طریق نقل و انتقالات الکترونیکی؛
- واریز از طریق واگذاری چک به حساب؛

۱۱-۵- پیش بینی علت واریز وجوه به حساب سپرده شخص محجور نزد مؤسسه اعتباری؛ شامل یک یا چند مورد از موارد زیر:

- واریزهای حاصل از انواع سرمایه گذاری، با ذکر جزئیات؛
- واریزهای حاصل از انجام عملیات بانکی متعلق به شخص محجور که به دلیل بروز شرایط خاص مانند تحقق وراثت شخص محجور، غیرقابل اجتناب باشد؛ با ذکر جزئیات؛

- واریزها برای تأمین مخارج زندگی شخص محجور، با ذکر مشخصات شخص واریزکننده/واریزکنندگان؛
 - سایر انواع واریزها، با ذکر توضیحات تکمیلی؛
- ۱۱-۶- پیش‌بینی مجموع مخارج ماهانه شخص محجور.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری موظف است، آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت حضوری از کلیه حساب‌های سپرده متعلق به شخص محجور را به روزانه مبلغ پانصد میلیون ریال و ماهانه مبلغ پنج میلیارد ریال محدود نماید.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری مجاز است در صورت درخواست دارنده حق برداشت از حساب سپرده شخص محجور مبنی بر ضرورت برداشت حضوری وجه بیش از آستانه‌های مجاز تعیین شده در این ماده، برداشت وجه را منوط به طی اقدامات زیر نماید:

- تکمیل قسمت (فیلد) "بابت" در فرم‌های مربوط؛
 - ارائه اسناد مثبت دال بر ارتباط وجوه مورد تقاضا برای برداشت، با منافع شخص محجور.
- تبصره ۲-** برداشت از حساب سپرده شخص محجور به منظور انتقال به حساب سپرده یا سپرده‌های دیگر شخص محجور در همان مؤسسه اعتباری یا مؤسسه اعتباری دیگر، مشمول این ماده نمی‌گردد.
- تبصره ۳-** مؤسسه اعتباری باید نظامات کنترل داخلی را به نحوی طراحی نماید که از حسن اجرای این ماده به صورت سیستمی اطمینان حاصل شود.

ماده ۱۳- اختصاص هرگونه ابزار پرداخت به حساب سپرده اشخاص بالاتر از (۱۲) سال تمام تا (۱۸) سال تمام با رعایت مقررات مربوط، مجاز است. آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت از طریق درگاه‌های پرداخت غیرحضوری از کلیه حساب‌های سپرده متعلق به این اشخاص، روزانه مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال و ماهانه مبلغ پانصد میلیون ریال می‌باشد.

تبصره ۵- حداکثر تراکنش خرید روزانه از هر کارت متعلق به اشخاص بالاتر از (۱۲) سال تمام تا (۱۸) سال تمام مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال و مجموع تراکنش‌های انجام شده خرید با کل کارت‌ها در شبکه بانکی برای اشخاص مذکور، روزانه پانصد میلیون ریال می‌باشد. در هر حال، مجموع تراکنش‌های خرید با کارت‌های اختصاص یافته به حساب‌های سپرده اشخاص بالاتر از (۱۲) سال تمام تا (۱۸) سال تمام در هر ماه نباید از یک میلیارد ریال فراتر رود.

ماده ۱۴- اختصاص ابزار پرداخت به حساب سپرده اشخاص بالاتر از (۷) سال تمام تا (۱۲) سال تمام، فقط در قالب اعطای کارت پرداخت فیزیکی مجاز است. حداکثر تراکنش خرید روزانه از هر کارت متعلق به اشخاص بالاتر از (۷) سال تمام تا (۱۲) سال تمام، مبلغ یکصد میلیون ریال و مجموع تراکنش‌های انجام شده خرید با کل کارت‌ها در شبکه بانکی برای اشخاص مذکور، روزانه سیصد میلیون ریال تعیین می‌گردد. در هر حال، مجموع تراکنش‌های خرید با کارت‌های اختصاص یافته به حساب‌های سپرده اشخاص بالاتر از (۷) سال تمام تا (۱۲) سال تمام در هر ماه نباید از پانصد میلیون ریال فراتر رود.

ماده ۱۵- اختصاص هرگونه ابزار پرداخت به حساب‌های سپرده اشخاص کمتر از (۷) سال تمام ممنوع است. **تبصره -** ارائه کارت بانکی پرداخت به حساب‌های سپرده اشخاص کمتر از (۷) سال تمام تحت پوشش نهادهای حمایتی حاکمیتی از قبیل کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور منوط به ارائه و به‌روزرسانی اطلاعات این اشخاص در سامانه نهاب بانک مرکزی پذیر است.^۱

ماده ۱۶- اختصاص ابزار پرداخت به حساب سپرده مجانین و اشخاص غیررشدید بالاتر از (۱۸) سال تمام، فقط در قالب اعطای کارت پرداخت فیزیکی مجاز است. حداکثر تراکنش خرید روزانه از هر کارت متعلق به این اشخاص مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال و مجموع تراکنش‌های انجام شده خرید با کل کارت‌ها در شبکه بانکی برای اشخاص مذکور، روزانه پانصد میلیون ریال می‌باشد. در هر حال، مجموع تراکنش‌های خرید با کارت‌های اختصاص یافته به حساب‌های سپرده مجانین و اشخاص غیررشدید بالاتر از (۱۸) سال تمام در هر ماه نباید از یک میلیارد ریال فراتر رود.

ماده ۱۷- بانک مرکزی بر مبنای شناسه صنفی هر ابزار پذیرش، فهرست اصنافی که امکان پذیرش ابزار پرداخت اشخاص مجبور توسط آن‌ها مجاز نمی‌باشد را به شرکت‌های خدمات پرداخت و مؤسسات اعتباری برای اعمال محدودیت‌های مقتضی و اطلاع‌رسانی به دارندگان ابزارهای پذیرش و مشتریان اعلام می‌نماید. **تبصره -** مصادیق اصناف موضوع این ماده در کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۱۸- به منظور اعمال کنترل نماینده قانونی بر تراکنش‌های غیرحضوری شخص کمتر از (۱۸) سال تمام، مؤسسه اعتباری مجاز است بنا به درخواست نماینده قانونی شخص مزبور و با رعایت آستانه‌های مقرر،

^۱ . الحاق شده بر اساس مصوبه جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۸ هیئت‌عامل بانک مرکزی

نسبت به تعیین سقف قابل انعطاف برای مبلغ و تعداد تراکنش‌های پرداخت قابل انجام از طریق ابزار پرداخت، در بازه زمانی مشخص اقدام نماید.

ماده ۱۹- ارائه خدمات زیر به اشخاص محجور مجاز نمی‌باشد. ارائه سایر خدمات بانکی به اشخاص محجور، منوط به رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و پذیرش ریسک‌های مترتبه، بلامانع است.

- اعطای هرگونه ابزار پذیرش؛
- اعطای انواع تسهیلات و قبول انواع تعهدات با موضوعات تجاری؛
- اجاره صندوق امانات؛
- خرید و فروش ارز اعم از نقدی و حواله‌ای.

تبصره- اجاره صندوق امانات به مجانین و اشخاص غیررشید بالاتر از (۱۸) سال تمام بلامانع است.

فصل سوم - سایر

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری موظف است با لحاظداشت اطلاعات موضوع ماده (۱۱) این دستورالعمل، سامانه شناسایی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی خود را به نحوی طراحی نماید که هرگونه به‌کارگیری یا استفاده از خدمات ارائه شده به اشخاص محجور توسط غیر، اعم از نماینده قانونی، به طرق مقتضی قابل شناسایی باشد.

ماده ۲۱- مؤسسه اعتباری موظف است پیش از ارائه هرگونه محصول، خدمت و روش ارائه (کانال) جدید و ویژه مرتبط با اشخاص محجور، از جمله تخصیص کارت‌های پرداخت خانواده، دانش‌آموزی و موارد مشابه، از رعایت ضوابط این دستورالعمل اطمینان حاصل نماید.

ماده ۲۲- مؤسسه اعتباری موظف است رویه‌هایی را اتخاذ کند که پس از رفع حجر، بلافاصله نسبت به خلع سمت نماینده قانونی اقدام نموده و زمینه را برای بهره‌برداری مستقیم مشتری از خدمات بانکی فراهم نماید. سلب حق برداشت از مادر (موضوع تبصره ۱ ماده ۶)، صرفاً باید پس از رسیدن مشتری به سن (۱۸) سال تمام صورت پذیرد.

ماده ۲۳- نحوه و حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور خارجی در مؤسسه اعتباری، در چارچوب ضوابط اجرایی موضوع ماده (۷۳) آیین‌نامه و اصلاحات و الحاقات بعدی آن امکان‌پذیر می‌باشد. تا زمان ابلاغ ضوابط مذکور، رعایت مفاد دستورالعمل اجرایی افتتاح حساب سپرده ریالی برای اشخاص خارجی، مصوب

یکهزار و دویست و بیست و هفتمین جلسه مورخ ۱۴/۱۰/۱۳۹۵ شورای پول و اعتبار و دستورالعمل نحوه صدور کارت پرداخت ریالی برای اشخاص حقیقی خارجی، مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۰ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی الزامی است.

ماده ۲۴- این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد. مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، تمامی نرم‌افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی خود را به نحوی ساماندهی نماید که تکالیف مندرج در این دستورالعمل، از جمله ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های مربوط به اشخاص محجور، به صورت سامانه‌ای پیاده سازی گردند.

ماده ۲۵- در مورد مشتریان فعلی مؤسسات اعتباری که در شمول اشخاص مشمول این دستورالعمل قرار می‌گیرند، با اطلاع‌رسانی مقتضی به آن‌ها از طریق مؤسسات اعتباری و با لحاظ فرصت سه ماهه و به طریقی از جمله مسدود نمودن حساب‌های مازاد و غیرفعال کردن ابزارهای پرداخت، نسبت به تطبیق نحوه ارائه خدمات بانکی به آن‌ها با مفاد این دستورالعمل اقدام خواهد شد.

ماده ۲۶- بانک مرکزی مجاز است حدود مذکور در این دستورالعمل را در مقاطع زمانی مشخص براساس رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی متناسباً به‌روزرسانی نماید.

ماده ۲۷- تخلف از اجرای مفاد این دستورالعمل، مشمول مجازات‌های انتظامی موضوع ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور، مصوب سال ۱۳۵۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی می‌باشد.

ماده ۲۸- بانک مرکزی پس از گذشت یک‌سال از اجرای این دستورالعمل و دریافت بازخوردها و بررسی آثار اجرای آن، متناسباً نسبت به اعمال اصلاحات لازم در دستورالعمل اقدام می‌نماید.

«دستورالعمل اجرایی تعیین حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری» که در (۲۸) ماده و (۱۰) تبصره در چهل و دومین جلسه مورخ ۲۲/۰۸/۱۴۰۰ هیأت عامل بانک مرکزی به تصویب رسیده بود، مجدداً در شصت و دومین جلسه مورخ ۱۸/۱۱/۱۴۰۱ هیأت عامل بانک مرکزی با الحاق یک تبصره به ماده (۱۵)، در (۲۸) ماده و (۱۱) تبصره اصلاح شد و به تصویب رسید.